

Abonnement pour un an

350 Piastres

Edition spéciale. 500-ptrs.

Adresse :

« Idjtihad » Constantinople

Téléph. St. 865

XXIII ème ANNÉE

1 Juin 1928 No. 253

اجتهاد

علمی، ادبی، اقتصادی، صناعی، صحی مجموعہ

آبونمان : سنہ لکی [24 نسخہ]

تور کیا ایچون 2 بچق، خار ج ایچون
3 بچق، اعلا کاغدلیسی 5 لیرادر.

ادارہ خانہ سی :

جفال اوغلندہ « اجتہاد ٹہوی »

تلفون : استانبول 865

یکرمی اوچنچی سنہ

نومرو 253 - 1 حزیران 1928

بر فیلسوفك شعرلری [*] مقدمه

بالعكس، شعرك علم مواجیه سند. مرتبه سنی محافظه ایتمه نك
يكانه چاره سی، بالذات علمده اولدینی کی شعرده ده،
حقیقی آراماق، فقط باشقا بر شكلده باشقا یوللرله
آراما قدر. اکثریا، شعر تاریخ دن داها دوغر و در
دیكده حقیقی بولونولش اولدینی کیبی شعر بعضاً فلسفه دن
داها فلسفی دخی اولامازی ؟

مقام اعتراضده، بزه دینله جك كه عصری فلسفه
و علم، لسان اشعاره موافق كله جك ماهینده دكلدر لر.
جواباً دیرز، كه بعضی جهتلرجه فلسفه دخی، دنیاده اك
شیخی اولان، كندی حیات و مقدراتمز مسئله سنی كندی
كندیسه در میان ایتمه سی اعتبارله علاقه مزی اك زیاده
آتشلندیرمه یه مستعد اولان شیئده تماس ایدر. زمانمزده
فلسفه و قتیله شعرك بیوك منبعی اولش اولان دینك یرینه
قائم اولمایه میالدر. فلسفی لسان آنجاك Didactique
یعنی تعلیمی و ته قینك اولدینی زمان، حقیقه ساحه شعرك
خارجنده در؛ فقط او زمان فلسفه بلكه، قازانماق دن
زیاده ضایع ایدر: اکثریا اك درین معنار اك ساده
كله لك معناری در، بو كله لری ایسه ناثر کیبی شاعر دخی
قوللا بیلیر. فلسفی فكر، خسیاتی خارجده بر افاق
شویله دورسون اونی دائماً احاطه ایدر: مقدرات بشرك
بیوك مسئله لری موضوع بحث اولدینی زمان دینله بیلیر، كه
هر بر مزدا غمزله دوشونديكمز قادارده قلمزله دوشونوروز.
فلسفی تفكرك دائماً مترافق اولدینی بو نوع صمیمی
وضبط ایدیلش هیجان بزه بر جلد اشعار احیا ایتمه یه
مستعد كوروندی. آلدانققی؟ حقیقت و صمیمیتدن
داها قوتلی بر شی بولونورمیدی؟ یا خود بتون آرزومزه
رغمأ نه بیزنه نه دیکرینه دسترس اولامادققی؟ بو بابده
آنجاك قارده حكم ویره بیله جكدور [*].

[*] J. M. Guyau نك ترجمه ایتكده اولدیغمز Vers d'un
philosophe عنوانلی مجموعه اشعارینك دیباچه سی در. ع. ج.
[**] دیگر صناعتلرده اولدینی قدار شعرده ده اساس
و شكل بكدیكردن آیرلاماز اولالیدر: بری دیکرینی عكس
ایدر و جانلاندیریر. انگلیز شاعرینك دیدیكی کی، «شكلی

شعرده ایکی مكتب واردر: بری فكرك حقیقتی،
هیجانك صمیمیلکئی، افاده نك طبیعیلکئی و صدق نامی
آرار؛ بو کیفیت ایسه «بر مؤلف» یرنده «بر انسان»
بولمای انتاج ایدر [یعنی قارشیمزده بر آقوردكل، كندی
صمیمی حسن و فکرینی افاده ایدن بر انسان بولامازی
تأمین ایدر]: بو مكتب ایچون، حقیقه دوشونولش
و دویولش بر فكر، بر حسن بولونماق سزین شعر اولاماز.
دیگر مكتب منسوبلری ایچون، بالعكس، اساسك
حقیقتی و فكرلك قیمتی شعرده تالی شیرلدر. تخیل
Fiction لرینك، پارلاق نسجك نه فلسفه ابله نه علم ابله
هیچ بر مناسبتی یوقدر؛ بو یر تخیله واسلوب او یونیدر.

وفا! وفا!

انتظار بیه یاشاردی ینه روجده نشاط
كوزلرم طوبیامش اولسه بدی وفانك یاسنی:
ای دمیر كوزلو زمان، مظلمه بختكده
كورمه دك مشعله مك آغلا یارق یا نمانسی.
1918 ع. م.

کیسه نك و بخصوص شاعرك آلدانما سنی ایجاب ایدن
پارلاق بریالاندیر. تیاروده آقور، تماشا كرلر اوزه رنده
حقیقت ظواهرینك تأثیرینی یا نمانی ایچون سنی، بو كسلتمه یه،
ژه ستلری مبالغه لندیرمه یه حسیاتك افاده سنی دائماً بر آز
شدلندیرمه یه مجبور دکلیدر؟ تصنع Artifice ی صنعت
Art ك شرط اساسی ظن ایدنلر ایچون آریستده
بوله در.

بونلر ایستلر كه، شاعر كندی قلبنك موسیقاری
اولسون، [كندی قلبنك آهنگنی سوق و اداره ایتسین]
بزجه، صنعتك بتون جدیتی، وقارینی نزع ایدن
ایکینجی نظریه یی قبول ایدمه یز. بزشو فکریزه یز، كه

دوراقسز، منتظم وزن دن محروم اولارق بری بری اوزهرینه قوشن کله لر.. غیر مقید یاخود مقید بر قافیه ک هر بر قاق سطرده بر عودتنه رغماً نثر دن معدود درلر .
هر بری (آفرده دو موسسه) دن چیقارلش اولان اشته بر قاق قافیه سز نظم ..

Je voudrais m'en tenir à l'antique sagesse,
Qui du sobre Épicure a fait un demi-dieu.
Je ne puis: malgré moi l'infini me tourmente;
Je n'y saurais songer sans crainte et sans espoir:

Une immense espérance a traversé la terre;
Malgré nous vers le ciel il faut lever les yeux.
شبهه سز پک ضعیفه مش اولاقه برابر بو مصراعلرک آهنگی باقیدر . شیمیدی برده منتظم دوراقسز یاخود بوگون ادبیاته ادخال ایدیلک ایسته نیلن نظم لره آزچوق مشابه وزنده مصراعلری درپش ایدلم .

Tant que mon cœur faible et plein encor
de jeunesse,

N'aura pas à ses illusions dit adieu,
Je ne pourrai m'en tenir à cette sagesse
Qui du sobre Épicure fit un demi-dieu.

بتون موسیقی ، بتون صائی [عجا صایستی] نایاب اولمشدر . قافیه قولاهه خوش کله چک برده، نثرد وافع اولدینی کی، قولاهه ناخوش بر تاثیر یاپار .

بو بسط مثاله نظراً شیمیدن شو نتیجه یی چیقار. بیلیرز، 1 اولچو Mesure و « الکساندرن » دنیلن شکل ایچون دوراق Sésure بولو نجه ، هیچ اولاز سرشم حالنده نظم واردر ؛ 2^0 قافیه نظم یارتماز ، یالکز نظم اتمام ایدر . قولاق، قافیه خصوصندن زیاده، اولچو خصوصتده مطالبه یی در . شعر و شعرک علم ابله مناسباتی حقنده خصوصی برتبعده دها ائی تنور اتمک امیدنده بولوندیغیز نقاط ، اشته بو نقطه ابله بزجه مهم اولان دیگر برچوق نقطه لر در .

[Formel]، برعکس دکل بروحد اولان شکلی یارتماق ایچون طبیعی تقلید ایدلم . حیاطده وینه حیات اولان صنعتده دائماً داخلدن خارجه کیدلم . « بو وجهه تمییز مفکره نك الك کوچوک آتانه انطباق اتمک ایچون ، تمییز و پر اهتراز مفکره یی دائماً صادقانه افاده اتمک ایچون شکل الك بیوک قابلیت انحنایه واک متنوع آهنگه ملاک اولالیدر . بناء علیه وزن [Métrique] و اعمال [Facture] مسئله لری، یعنی ترتیل شاعرانه Modulation poétique مسائل یی بزه خصوصی بر دفته لایق کوروندی . شو قاعده یی بزه بوم مسئله لر حقیقت محض رحسن محض ایچون و بناء علیه دوردن دوره دکیشن ادبی موده لر کیی صنعی و اعتباری عنعنه لر خارچنده تقدیر اولونمالی ، بر حکمه افتراق اتمه لیدر . بو موضوعه دائر هر نظریه ایکی نقطه نظر دن مناقشه ایدله بیلیر : استناد ایتدیکی بره نسبیله کوره علمی نقطه نظر دن، حصوله کتیردیکی نتیجه لره کوره، تجربی Empirique نقطه نظر دن، علمی وزن La métrique scientifique مسئله لری یی بوراده موضوع بحث ایدمه یی، بو بزى فضله اوزاقلره کوتورور . بالاخره بو مسئله لره بر خصوصی کتاب تخصیص اتمک املنده یی . هر حالده بعضی معاصر مکتبلر طرفندن ورنه یی آتیش و معاینه و تدقیقه دکر بر مسئله در . زماغزک بعضی شاعر لینه کوره، قافیه ، شعرده هی شیدر، ناظم یالکز اونا صاریلا لیدر، « قافیه، فکری و بریر »، وزنه کلنجه: او، قافیه نك بر نوع متممندن باشقا بر شی دکلدر. بوندن ایسه یی حریرتله آز چوق تعویض اولونان یی اسارتلر حصوله کلیر . یالکز بویکی حریرتدن بحث ایدلم: Alexandrin دنیلن وزنده شاعر، تقطبی، مصراعک هر ایسته دیکی نقطه سته، مصراعک لاعلی تعیین هر مجاسندن صکره قویه بیلیر . حقیقه علمی اولان بر نظریه یی کوره ، بالعکس فرانسز نظمى ، هر نوع نظم کیی ، هر شیدن اول صاییدن نغمه Rythme دن و مقام Cadence دن عبارتدر . نغمه یی [Rythme] مارقه لامق ایچون هر نه قادار قافیه لازمه ده تالی بر عنصر در ویمتی Rythme دن آلیر . شبهه سز قافیه سز نظم [Vers blanc] کندی کندینه کافی دکلدر . بونکله برابرینه بر نظمدر، و آهنگی حس اولونور؛ نثرک آراسنده، آز چوق دریندن کلن بر شرقی کیی ، دقتی جلب ایدر . زماغزده ایلهری، سورولن بعض نظم لره اولدینی کیی

ادبی دوشونجه لر

احمد هاشم

چیرپسان هر مخلوق اونک سس سز فقهه لری آراسنده یوقلنک بیلنمز قارا کلفنه کومولور کیدر . لاقید باقی شلرینک سودکرمزک اولوسنی تشبیع ایتدیکی کورورز . هر

یاشایان هر کس اوله یی بروارلنک نچه لری آراسنده هر آن قیورانی دورور . هر کوزلک اوزهرنده اونک تخریبکار پارماق لرینک ایزنی کوره بیلیرز . یاشامق ایچین